

AD: Stanovisko GP k článku Aféra u evanjelikov, zverejnenom v Pravde 8. 2. 2017

Generálne presbyterstvo Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku (ďalej len ECAV) na zasadnutí dňa 10. 2. 2017 prijalo stanovisko¹, v ktorom ma obviňuje z toho, že som sa „spreneveril svojmu sľubu danému Evanjelickej cirkvi vo veciach nášho učenia o manželstve". Toto obvinenie vážnym spôsobom poškodzuje moje dobré meno a česť a preto naň musím reagovať.

Generálne presbyterstvo ECAV má plné právo vyjadriť podporu zboru biskupov ECAV, ak to uzná za vhodné. Som však presvedčený o tom, že by v takom prípade malo používať platné argumenty, ktoré sa zakladajú na faktoch a varovať sa ničím nepodloženého ohovárania, ktoré je, ako určite nemusím členom Generálneho presbyterstva pripomínať, porušením ôsmeho božieho prikázania.

Generálne presbyterstvo ECAV presne nedefinuje, ktorý sľub som porušil, ani ako konkrétne sa to stalo. Predpokladám však, že toto obvinenie sa týka môjho tolerantného postoja k manželstvám osôb rovnakého pohlavia. Žiadny sľub, dokonca ani ordinačná prísaha ma však neviažu k tomu, aby som vykladal biblické spisy konzervatívne. Žiadnym sľubom som sa nezaviazal k tomu, že prestanem myslieť kriticky, že sa prestanem vyjadrovať ku spoločenským témam, že zapriem svoje svedomie a vzdám sa etických presvedčení, alebo k tomu, že sa vzdám vedomostí, ktoré som nadobudol počas štúdia. Vieroučný výbor, ani Synoda ECAV neplnia funkciu neomylného magistéria cirkvi a dokumenty, ktoré tieto orgány schvália je možné kritizovať a polemizovať s nimi. Rovnako biskupi ECAV nie sú neomylní zástupcovia Krista na zemi, a tak je možné ich názory a vyhlásenia konfrontovať.

Je predsa dobrou tradíciou evanjelických cirkví, že ich biskupi a farári sú schopní kritického myslenia, neboja sa dialógu s výsledkami vedeckého výskumu, ani dialógu medzi sebou navzájom. Všetci duchovní v ECAV majú rovnaký stupeň svätenia a sú si tak navzájom rovní bez ohľadu na to, či majú pracovnú zmluvu na dobu určitú alebo neurčitú, prípadne či pracujú na mieste kaplána, farára, seniora, alebo biskupa.

Je to smutné, ak Generálne presbyterstvo ECAV považuje vyjadrenie tolerantného postoja k manželstvám osôb rovnakého pohlavia za „spreneverenie sa sľubu“. Musím azda členom tohto orgánu pripomínať, že v evanjelickej teológii nie je takýto postoj žiadnou novinkou, ani herézou? Podľa čl. XXVIII. Augsburgského vierovyznania majú biskupi právomoc „rozsudzovať a zavrhnúť učenia protiviace sa evanjeliu“. Svetový luteránsky zväz na tému manželstva vedie už niekoľko rokov diskusiu a v dokumente, ktorý bol prijatý v roku 2007 v Lunde hovorí okrem iného: "Podobne rozličné chápanie rodiny, manželstva a ľudskej sexuality (ktorá je v rôznych nuansoch chápania prítomná aj v Písme) a toho, ako v týchto otázkach usporiadame svoje životy nemôže mať vplyv na jadro evanjelia."² Evanjelium predsa nie je dobrá správa o heterosexuálnom monogamnom manželstve. V článku XXVIII. Augsburgského vierovyznania sa tiež jasne hovorí: „Ak biskupi majú aj inú moc a súdnu právomoc v niektorých veciach, ako napr. v manželských otázkach a desiatkach, tak ju majú z moci ľudskeho práva.“

Nespreneverujú sa tak učeníu ECAV práve biskupi, ktorí duchovným zaväzujú svedomie a vyhlásenie o manželstve a rodine stavajú na tak vysokú úroveň, že rozdielny postoj k tomu, aký zväzok ešte je možné

---

¹ Dostupné online:

http://www.ecav.sk/?p=Aktual/AktualStanov/stanovisko_gp_k_clanku_afera_u_evanjelikov_zverejnenom_v_pravde_8_2_2017

² Dostupné online:

<https://www.lutheranworld.org/sites/default/files/Exhibit%2010%20Report%20Task%20Force%20English.pdf>

uznať ako manželstvo, považujú za dôvod na ukončenie pracovnej zmluvy kaplána, ktorý sa v praxi voči platným cirkevnoprávnym predpisom nijak neprevinil?

Vo svojom stanovisku tiež generálne presbyterstvo tvrdí, že som si bol "dobře vedomý následkov", teda že ak svoj postoj k manželstvám osôb rovnakého pohlavia nezmením, tak moja pracovná zmluva nebude predĺžená. Pravdou však je, že som nemohol očakávať takéto následky. Aj napriek tomu, že som v telefonickom rozhovore bol jedným z bratov biskupov upozornený, že si mám „zrátať dve a dve“ som naozaj neočakával, že by sa zbor biskupov a predsedníctvo ECAV na Slovensku uchýlili k takémuto kroku.

Ako som také čosi mohol očakávať v cirkvi, ktorá ako jedna z prvých evanjelických cirkví vo svete začala ordinovať do duchovnej služby ženy, aj to aj napriek tomu, že v Pavlových listoch sa jasne hovorí, že ženy nemajú učiť, ale majú v zhromaždení mlčať (1Kor 14, 34-35; 1Tim 2, 11-12)? Ako som niečo také mohol očakávať v cirkvi, ktorá aj napriek tomu, že v Novej zmluve sú nové manželstvá rozvedených jasne označené ako cudzoložstvo, rozvedených sobáší?

ECAV sa najmä v druhej polovici dvadsiateho storočia profilovala ako progresívna cirkev, schopná kritickej reflexie svojho učenia. Je preto obzvlášť znepokojujúce, ak sa v predvečer 500. výročia reformácie uchýľuje k tomu, že kaplánovi, ktorý sa odmietne správať konformne a je kritický voči učeniu cirkvi o manželstve, odmietne predĺžiť pracovnú zmluvu namiesto toho, aby s ním viedla zmysluplný dialóg.

Ako kaplán v ECAV som niesol plnú zodpovednosť za to, čo som učil poslucháčov mojich kázni a tých, ktorých som vyučoval pri iných príležitostiach. Tejto zodpovednosti som si bol vždy plne vedomý a môžem tak čestne prehlásiť, že som vždy učil v súlade s mojim svedomím. „Človek nesúci zodpovednosť sa pohybuje medzi spútanosťou a slobodou a musí sa odvážiť konať ako spútaný v slobode. Nie je ospravedlňovaný ani svojou spútanosťou, ani svojou slobodou, ale len tým, ktorý ho postavil do tejto – ľudsky nemožnej – situácie a ktorý od neho vyžaduje čin. Zodpovedný človek odovzdáva sám seba a svoj čin Bohu.“³

Ak však ECAV očakáva od svojich duchovných slepú poslušnosť voči všetkým vyhláseniam Zboru biskupov, Vieroučného výboru, alebo Synody, potom by mala zvážiť, či má naozaj záujem o to, aby duchovní, ktorých zamestnáva boli vysokoškolsky vzdelaní. Je totiž absurdné, ak sa duchovný ako absolvent Univerzity Komenského, najstaršej vzdelávacej inštitúcie na Slovensku pri promóciách verejným sľubom zaviazal k tomu, že vzdelanie, ktoré získal počas štúdia bude naďalej prehľbovať, uplatňovať v praktickom živote a po celý život bude šíriť myšlienky humanizmu a demokracie; tomu, že si bude ctiť slobodu, pravdu a spravodlivosť a riadiť sa svedomím a pocitom zodpovednosti za svoje skutky⁴ a potom od neho ECAV očakáva, že bude nekriticky súhlasiť so všetkým, čo schváli niektorý z jej orgánov. Netvrďím, že štúdium teológie musí človeka nevyhnutne priviesť k progresívnym, či liberálnym názorom v oblasti etiky. Tvrďím však, že názorová uniformita a neschopnosť kritickej reflexie učenia sa medzi vysokoškolsky vzdelanými duchovnými nedá očakávať.

Boli to práve schopnosť kritickej reflexie, poctivá práca s biblickými textami v pôvodných jazykoch, sloboda svedomia a dôraz na Evanjelium, ktoré v minulosti z ECAV robili životaschopnú cirkev otvorenú dobrým zmenám, cirkev, ktorá sa nevyčleňovala zo sveta, v ktorom pôsobila, ale ho pretvárala na lepšie miesto pre život. Obávam sa, že ak ju niečo môže zničiť, potom je to predovšetkým znevažovanie slobody, potlačanie progresívnejších teologických prúdov a prílišné autoritárstvo akého sa v súčasnosti

---

³ BONHOEFFER, D. *Etika*, s. 278-279; Kalich 2007, ISBN 978-80-7017-047-2

⁴ Dostupné online: https://uniba.sk/fileadmin/ruk/legislativa/2015/VP_2015_16.pdf

dopúšťajú niektorí jej predstavitelia a ich neschopnosť vstupovať do diskusie s inými teologickými a etickými postojmi. Dovoľte mi teda ukončiť moju reakciu otázkou: Komu toto všetko prospieva?

V Myjave 20. 02. 2017

Mgr. Jakub Pavlús, Pastoračný pracovník, Českobratrská církev evangelická